

SİYASİ SELEFİLİK & KÜRESEL CİHAD

Doç. Dr. Enver ARPA

Eskiyeni Yayınları: 51

**SIYASİ SELEFİLİK
&
KÜRESEL CİHAD**

Doç. Dr. Enver ARPA

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
ANKARA ÖZGÜR WEB OFSET
MATBAACILIK SAN. TİC. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: 0312.385 70 77 (Sertifika no: 34333)

1. Baskı: Aralık 2018

ISBN: 978-605-5978-58-7

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1 Ulus-Altındağ/ANKARA
Tel: (0312) 310 08 60 (pbx) - Fax: (0312) 311 47 89
Web: www.eskiyeni.org • e-mail: fcr@fcr.com.tr

SİYASİ SELEFİLİK & KÜRESEL CİHAD

Doç. Dr. Enver ARPA

Ankara 2018

Doç. Dr. Enver ARPA

1963 yılında Bingöl'de doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Bingöl'de tamamladı. 1988 yılında Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden mezun oldu. Yüksek lisans eğitimini Ürdün Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde tamamladı. 2001 yılında tefsir alanında doktor, 2014 yılında doçent oldu.

1983 yılında Ankara'da İmam Hatip olarak memuriyete başladı. Daha sonra Adalet Bakanlığında Şube Müdürlüğü, TİKA Hartum Program Koordinatörlüğü, TİKA Orta Doğu ve Afrika Dairesi Başkanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı Müşavirliği gibi görevlerde bulunduktan sonra 2017 yılında Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Dinî İlimler Fakültesi öğretim üyeliğine ve Doğu ve Afrika Araştırmaları Enstitüsü Müdürlüğüne atandı.

Farklı alanlarda çalışmaları bulunan yazarın yayımlanmış kitapları şunlardır:

- İbn Teymiyye'nin Kur'an Anlayışı
- Zemahşeri'nin Tefsirdeki Yeri
- Kur'an Atlası (Arapçadan Tercüme)
- Siyer Atlası (Arapçadan Tercüme)
- Afrika Satrancında Sudan (Hatıralar - İzlenimler)
- Afrika Seyahatnamesi
- Sanal Dünyadan HAYATA DAİR Yorumlar
- Kulluk Bilinci ve Namaz (Arapçadan Tercüme)

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	9
GİRİŞ	13

BİRİNCİ BÖLÜM

TARİHTE SELEFİLİK	17
-------------------------	----

1. Selefi Kavramı	19
2. Kavramsal Manası	19
3. Selefilğin Tarihi Kökenleri	20
4. Selefilğin Sistematik Bir Düşünceye Dönüşü	22
5. Siyasi Selefilğin Doğuşu	23

İKİNCİ BÖLÜM

KÜRESEL CİHATÇI SİYASİ SELEFİLİK	25
--	----

1. Cihatçı Akımın Zuhuru	27
2. İhvan-ı Müslimin Hareketinde Cihatçı Eğilim	29
3. Cihatçılığın Diğer Ülkelere Geçişi	37
4. Küresel Cihad Anlayışının Ortaya Çıkışı	38
5. el-Kaide'nin Kuruluşu	48
6. DAİŞ'in Ortaya Çıkışı	55
7. el-Kaide ile DAİŞ Arasındaki Temel Görüş Aynlıkları	61
8. el-Kaide'nin DAİŞ'e Yönelttiği Eleştiriler	63
9. DAİŞ'in el-Kaide'ye Yönelttiği Eleştiriler	64
10. el-Kaide ile DAİŞ Arasındaki Anlaşmazlığın İlkesel Sebepleri	66
10.1. Biat meselesi	68
10.2. Savaşma (Cihad Etme) Önceliği	68
10.3. Tekfir Konusu	69
10.4. Bardağın Dolu ve Boş Tarafını Görme Meselesi	69
10.5. Basın Politikaları	71

10.6. Kişisel Hatalarda Geliştirilen Tutum-----	71
10.7. Ehl-i Kitapla İlişkiler-----	72
10.8. Şeriat Hükümlerine Başvurma-----	72
11. Cihatçı Akımın Fikrî Zemini-----	72
11.1. Mevcut Rejimler Meselesi-----	73
11.2. Bu Rejimlerin Destekçilerinin Hükümü-----	73
11.3. Tekfir Meselesi-----	73
11.4. Yöneticilere Yakın Duran Âlimler Meselesi-----	73
11.5. Demokrasi Konusu-----	73
11.6. Şii ve Ehl-i Sünnet Dışındaki Gruplar Meselesi-----	74
11.7. Selefilik ve Mezhepçilik Meselesi-----	74
11.8. Tasavvuf Konusu-----	74
11.9. Cihatçı Olmayan İslami Uyanış Grupları Meselesi-----	75
11.10. Laiklik Konusu-----	75
11.11. Arap Kavmiyetçiliği Meselesi-----	75
11.12. Milliyetçilik Meselesi-----	75
11.13. Filistin Meselesi-----	76
11.14. İslam Dünyasındaki Gayr-ı Müslim Azınlıklar Meselesi-----	76
11.15. Amerika ve Batıyla Mücadele Meselesi-----	76
12. Cihatçı Selefilğin Geleceği-----	77

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KÜRESEL CİHAHÇI SİYASİ SELEFİLİĞİN CİHAH ANLAYIŞI-81

1. Cihad Kavramı-----	83
1.1. Cihad Kelimesinin Lügat Manası-----	83
1.2. Kavramsal Anlamı-----	83
1.3. Savaş Cihadının Farz Kılmışı-----	85
2. Cihatçı Siyasi Selefilğin Cihad Anlayışı-----	88
2.1. Genel Yaklaşımı-----	88
2.2. Cihadın Amacı-----	91
2.3. Cihadın Aşamaları-----	93
2.4. Hüküm Yönünden Cihadın Türleri-----	94
2.5. Cihadın Farz Olmasının Şartları-----	97
3. Cihatçı Siyasi Selefilğin Cihatla İlgili Bazı Meselelerdeki Tutumu-----	98

3.1. Daru'l-Harb ve Daru'l-İslam -----	104
3.2. Gayr-ı Müslimlerin Masumiyeti Meselesi-----	108
3.3. Muharip Kâfirlerin İslam'a Davet Edilmesi-----	120
3.4. İstîşhad (İntihar) Eylemleri -----	123
3.4.1. Müslümanlardan Birinin Tehlikeli Olduğunu Bildiği Hâlde Çok Sayıda Düşmanın Arasına Dalması -----	129
3.4.2. Cihatta Tehlikeli Şeylere Başvurmanın Cevazı Konu- sundaki İcma -----	132
3.4.3. Dini İzhâr Etme Uğruna Nefsi Telef Etmenin Meşru- iyeti -----	134
3.4.4. Şehadete Ermek Amacıyla Nefsi Telef Etmenin Meşru- iyeti -----	136
3.5. Savaşçı Kâfirlerden Öldürülmesi Caiz Olmayanlar ----	142
3.6. Hedefe Ulaştıracak Her Yolla Kâfirlere Saldırma ve On- ları Öldürme-----	144
3.7. Aralarında Öldürülmesi Caiz Olmayan Müslümanların Bulunduğu Kâfirlere Her Türlü Silahla Saldırma -----	150
3.8. Düşmanın Arazilerini ve Tesislerini Tahrip Etme -----	152
3.9. Muharip Kâfirleri Kaçırma -----	156
3.10. Organ Kesme (İşkence)nin Hükmü -----	157
3.11. Savaşçı Kâfirlerin Kafasını Kesme-----	159
DEĞERLENDİRME VE SONUÇ -----	169
KAYNAKÇA -----	177
DİZİN -----	185

ÖN SÖZ

İslam âlemi, son yıllarda tarihinin en zor dönemlerinden birini yaşamaktadır. Irak, Suriye, Libya, Yemen, Mali, Somali ve Nijerya, etnik ve mezhebî ayrılıklar üzerinden yürütülen kahredici kardeş kavgalarına sahne olmaktadır. Filistin, Arakan, Doğu Türkistan, Çeçenistan ve daha birçok bölgede Müslümanlara yönelik zulüm ve baskılar dayanılmaz boyutlara ulaşmıştır. İslam ümmetinin, bu duruma bir çözüm araması gerekirken; bazı mensuplarınca kardeş kanı akıtma fıkhi oluşturulmaya çalışılmaktadır. Mezhebî ve siyasi tutumlar, ümmetin çözüm üretmesinin önüne yıkılmaz sedler çekmektedir. İslam dünyası, yaşanan ayrılıklar ve çatışmalar sebebiyle derin bir kimlik krizine girmiş bulunmaktadır.

Sovyetler Birliği'nin 1979 yılında başlattığı Afgan işgali, İslam coğrafyasındaki fay hatlarını harekete geçirmiş ve şiddetli sarsıntıların yaşanmasına yol açmıştır. Afgan savunması sırasında şiddetle içiçe kalan ve bunu kanıksamaya başlayan Selefi/Vehhabi gruplar, Rusların bölgeden çekilmesinin ardından mücadele alanlarını genişleterek küresel ölçekte bir cihad düşüncesine yönelmişlerdir. Bu mücadelelerinde kendilerine destek vermeyen hemen her kesimi ötekileştirmeye ve karşı cepheye koymaya başlamışlardır. Irak ve Suriye'de Şii ideolojiye dayalı İran'ın verdiği destekle güç bulan mezhepçi politikaların yarattığı tepki, bu grupların ortaya koyduğu dışlayıcı tutumun daha da derinleşmesine sebep olmuştur.

Arap Baharı ile birlikte bu kaotik ortam daha da derinleşmeye başlamıştır. Cihatçı siyasi Selefi grupların işin içine girmesiyle birlikte otoriter yönetimlere karşı başlatı-

lan isyan hareketleri, gruplar arası çatışmalara dönüşmüştür.

Selefilik ve cihad ismi altında gerçekleştirdikleri eylemlerle İslam dünyasında derin bir infial uyandıran şiddet yanlısı gruplar, dünyada İslam hakkında kötü bir imaj yaratmak isteyen İslam düşmanlarına bulunmaz fırsatlar sunmaktadırlar. Giderek bir endüstriye dönüşmeye başlayan İslamofobi, her geçen gün daha yüksek sesle dillendirilmeye başlamıştır. İslam dini, tarihinde hiç olmadığı kadar töhmet altında kalmıştır. İntihar saldırıları, baş kesmeler, cariyeleştirmeler, yakıp yıkmalar İslam'a mal edilerek İslam terörle özdeşleştirilmeye çalışılmıştır.

İslam dünyasının bu konuda arzulanan ilmî ve bilimsel tepkiyi henüz ortaya koyamadığını üzüntüyle ifade etmek durumundayız. Yaşanmakta olan bu sorunların temelinde, dış müdahalelerin etkisi kadar İslam ümmetinin düştüğü atalet durumunun da etkisi bulunmaktadır. İslam dünyasının yaşamakta olduğu bu sorunların çözümü, içeriden üretilecek çözümlerle sağlanabilir. İslam hakkında oluşturulmaya çalışılan bu olumsuz algıyı gidermek için İslam dünyasının yapacağı objektif ilmî çalışmalara büyük bir ihtiyaç vardır. İslam'ın, insan saygınlığını esas alan, adalet ve merhamet içeren gerçek çehresinin insanlığın dikkatine yeniden sunulması önem arz etmektedir. Yeryüzünü kötülüklerden arındırarak barış tesis etmeyi temel hedefleri arasına koyan, rahmet ve şefkat dini İslam'ın bu mesnetsiz iddialardan beri olduğunun ortaya konulması bir görev olarak önümüzde durmaktadır. Tüm dünyada derin bir infial uyandıran bu eylemlerin dayanağı yapılan dinî referansların tahlil edilmesi, Kur'an ve sünnet bütünlüğü içerisinde ele alınarak değerlendirilmesi, sorunun teşhis ve çözümüne önemli katkılar sağlayacaktır.

Küresel cihad fikrini savunan siyasi Selefî akımın cihad anlayışını belirleyenlerden biri ve en önemlisi, Ebû Abdullah el-Muhâcir ismiyle bilinen Mısırlı Ali Abdurrah-

man el-Aliy'dir. el-Muhâcir, Afganistan'da Rus işgaline karşı verilen mücadelede bizzat yer almış ve oradaki Vehhabi/Selefi gruplar tarafından saygıyla karşılanmıştır. el-Muhâcir, o dönemde kaleme aldığı *Fıkhu'd-Dima (Kan Akıtmanın Hükümü)* isimli kitabında küresel cihad düşüncesini çeşitli yönleriyle ele alarak detaylandırmıştır. Onun bu kitabı, Irak ve Suriye'de faaliyet yürütmekte olan DAİŞ tarafından *Mesâil min Fıkhi'l-Cihâd* ismiyle defalarca basılarak örgüt mensuplarına dağıtılmıştır.

Küresel cihad konusunu ele alan ve savunan kaynaklardan biri de DAİŞ'te cihad stratejisi, mücadele yöntemi vb. konuları belirlemekle görevli olan "İslam Devleti Araştırma ve İnceleme Ofisi"nin hazırladığı *el-Mesâilu'l-Ciyâd fi Fıkhi'l-Cihâd* isimli kitaptır. Örgüt elemanlarına mücadele yöntemi konusunda bilgi vermek üzere 2016 yılında hazırlanan bu kitapta da, el-Muhâcir'in bu meselede ileri sürdüğü deliller neredeyse olduğu gibi verilmiştir. Küresel cihadı savunan Selefi düşünceye mensup diğer bazı kaynaklarda da bu konu kısaca ele alınmış ise de hiçbirinde el-Muhâcir'in yaptığı kadar detaylı bilgi verme yoluna gidilmemiştir. Küresel cihadı savunan kaynaklarda ileri sürülen deliller, genel olarak el-Muhâcir'in kitabında geçen delillerle aynı olduğu için biz, cihatçı Selefilik'in cihad anlayışını değerlendirdiğimiz bölümde bu kitabı esas alarak değerlendirmelerde bulunduk. İncelememizde el-Muhâcir'in kendi düşüncelerini savunmak için zikrettiği âlimlerin görüşlerini değerlendirmekten imtina edip sadece delil olarak ileri sürdüğü ayet ve hadisler üzerinde durduk ve İslam'ın bu konudaki tutumunu ortaya koymaya çalıştık. Değerlendirmelerimizde mümkün olduğunca önyargısız davranmaya; bahse konu müellifin cihadla ilgili düşüncelerini olduğu gibi ortaya koymaya ve temel İslami kaynaklar ışığında değerlendirmeye çalıştık.

Çalışmamızda, elde ettiğimiz yabancı kaynakların yanısıra daha önce Türkiye Diyanet Vakfı tarafından hazır-

lanan ‘‘Konulu Tefsir’’ projesi için kaleme aldığımız ‘‘Cihad’’ maddesinden, ‘‘el-Muhâcir’in ‘*Mesâil min Fikhi’l-Cihâd*’ Kitabında Öngörülen Cihad Anlayışının Değerlendirilmesi’’, ‘‘Bir Savaş Aracı Olarak İntihar Saldırılarının Meşruiyeti’’, ‘‘İslam’a Göre Muharip Esirlerin Kafasını Kesme Meselesi’’, ‘‘Arap Baharı Sürecinde Selefi Hareketler’’ isimli çalışmalarımızdan yararlanarak konuyu detaylandırmaya çalıştık. Çalışmamız sırasında bize kaynak temininde yardımcı olan, düşünce ve müzakereleriyle destek sağlayan değerli dostum, ASBÜ. Dinî İlimler Fakültesi öğretim üyesi Dr. Abdurrahman el-Hac’a burada teşekkür etmeyi borç biliyorum.

Yüce Allah’tan, çabamızı rızasına nail kılmasını ve ümmetin içerisinde bulunduğu bu üzüntü verici durumdan çıkararak hak ettiği konuma gelmesine katkı sağlamasını niyaz ediyoruz.

Çaba bizden başarı Allah’tandır.

Enver ARPA
Ankara 2018